

بررسی وضعیت مسئولیت اجتماعی دانشگاه از دیدگاه اعضای هیئت علمی (مطالعه موردی: دانشگاه تهران)

زکویه میرشاه‌ولد^{۱*}

چکیده

در سال‌های اخیر بحث‌های زیادی در مورد نقش اجتماعی شرکت‌ها و مسئولیت‌های آن‌ها نسبت به جامعه صورت گرفته است. در این زمینه، نقش دانشگاه‌ها اهمیت زیادی دارد، زیرا ممکن است نگرش کادر آموزشی دانشگاه را شکل دهد و آن‌ها را با دانش، مهارت‌ها و تجزیه و تحلیل بحرانی لازم برای تصمیم‌گیری به عنوان مصرف‌کننده و متخصصان آینده فراهم کند. در این رابطه پژوهشی با عنوان مطالعه وضعیت موجود دانشگاه در رابطه با مسئولیت اجتماعی آن از دیدگاه اعضای هیئت علمی صورت گرفت. پژوهش حاضر در حیطه پژوهش‌های توصیفی و در زمره مطالعه‌های موردی قرار می‌گیرد. حجم نمونه در این پژوهش شامل ۱۵ نفر از اعضای هیئت علمی دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران می‌باشد. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه استاندارد مبتنی بر والایس است. در این پژوهش برای تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS استفاده شده است. در پایان، ضمن ارائه نتایج تحقیق، راهکارها و پیشنهادهای ارائه شده است.

کلید واژه‌ها: مسئولیت اجتماعی، مسئولیت اجتماعی بنگاهی، مسئولیت اجتماعی دانشگاهی

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه تهران، نشانی پستی: تهران، روبروی خیابان هجدهم، خابگاه

مقدمه

برای پیروزی در عرصه رقابت در فضای کسب و کار امروز، مدیران سازمان‌های فعال در بازارهای جهانی یا بازارهای رو به رشد باید بین بخش‌های اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی مرتبط با کسب و کارشان تعادل ایجاد کنند و مسئولیت اجتماعی را جدی بگیرند. مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها به ارائه روش‌هایی می‌پردازد که سازمان‌ها پاسخگوی توقعات و انتظارات تجاری، قانونی و اخلاقی جامعه هستند. متفکران رشته مدیریت از دهه ۱۹۵۰، توجه خود را بیشتر به مسئولیت‌های اجتماعی سازمان‌ها معطوف کرده‌اند. تمام سازمان‌هایی که فقط سود و زیان خود را وزن می‌کردند، تحت فشار مردم و سازمان‌های مشابه، دید خود را اندکی فراتر از منافع صرف سازمان اندوختند. بنابراین مشخص است که اعمال سازمان‌ها بر محیط بیرونی تأثیر بسیاری خواهد داشت. امروزه همه مدیران باید به کارهایی دست بزنند که مورد قبول جامعه و منطبق با ارزش‌های آن باشد.

مسئولیت اجتماعی یک مسئله پیچیده است و مدیران باید برای تصمیم‌گیری علاوه بر عوامل اقتصادی بصیرت کافی به مسائل را داشته باشند. مسئولیت اجتماعی اگرچه موضوعی به ظاهر مدرن است، اما در شکل سنتی، در اکثر جوامع قابل پیگیری است. با وجود این، در جوامع مدرن‌تر فعالیت‌های متنوع‌تری در زمینه مسئولیت اجتماعی از شرکت‌ها و صاحبان سرمایه انتظار می‌رود (مصورزاده، ۱۳۹۵).

در سال‌های اخیر، مقولهٔ سنجش مسئولیت‌های اجتماعی سازمانی بیش از پیش مورد توجه سازمان‌ها قرار گرفته است و مدیران در مورد محل و نحوهٔ صرف منابع خود، به نوعی باید پاسخگو باشند. از سوی دیگر، مشاهده می‌شود که رفتارهای اجتماعی به نوعی به یکی از اهرم‌های راهبردی سازمان‌ها تبدیل شده و نتایج کاملاً ملموس و محسوسی را برای سازمان‌ها به همراه آورده است (یگانه و قربانی، ۱۳۹۴).

یکی از مقدمات توسعه همه جانبه کشور، پویایی و توانایی دانشگاه‌ها در انجام امور مربوط به خود است. از آن‌جا که دانشگاه نهادی متفکر، آگاه و نوآور در جامعه محسوب می‌شود، انتظار می‌رود که با انجام وظایف و رسالت‌های خود بتواند گام‌های مؤثرتری در تحقق آرمان‌های جامعه بردارد و همواره کشور را به سمت پیشرفت رهنمون سازد (محمودلو و همکاران، ۱۳۹۳). از آنجا که آموزش عالی از طرفی در محیط و بازار رقابتی کامل، بالغ و متنوع شده است و از سوی دیگر محیط ملی و جهانی آن در تحول ژرف، پر دامنه و مستمر قرار دارد؛ بنابراین دانشگاه‌ها برای رویارویی با چالش‌ها و فرصت‌ها، باید شکل و ساختار خود را تغییر دهند. دانشگاه‌ها صرفاً فراهم‌کنندگان خدمات آموزشی و پژوهشی نیستند؛ بلکه شکل‌دهنده هویت

افراد مسئولیت‌پذیر نسبت به کشور خود و سایر کشورهای جهان نیز هستند. بنابراین، دانشگاه‌ها نقش مهمی را در ایجاد توانایی نسل آینده به منظور دستیابی به موفقیت، رویارویی با پدیده جهانی‌شدن و رشد اقتصادی و ساخت آینده‌های پایدار برای مردم در سراسر جهان ایفا می‌کنند (شفائی و همکاران، ۱۳۹۵).

امروزه وظیفه دانشگاه فقط آموزش صرف فنی نیست. بلکه دانشگاه باید به دانشجویان کمک کند که ذهنیت و نوع تفکر آن‌ها از حالت فردگرایی خارج شده و به موضوعات و منافع اجتماعی با دیدی جدی‌تر نگاه کنند. به همین دلیل سرفصل‌های مسئولیت اجتماعی سعی می‌شود در دوره‌های تحصیلی دانشجویان گنجانده شود (محمملو و همکاران، ۱۳۹۳).

در این راستا، مسئولیت اجتماعی دانشگاهی، به موضوع محوری بحث‌های تأثیرگذار در سازمان‌های مربوط به آموزش عالی در قرن بیست‌ویکم تبدیل شده است. همان‌گونه که مبانی علمی مسئولیت اجتماعی دانشگاه، مؤید دیدگاه کمیسیون اروپا تأکید می‌کند، هر سازمانی تأثیراتی بر جامعه دارد و به میزان این تأثیر باید مسئولیت‌پذیر و پاسخگو باشد. بنابراین، دانشگاه نیز به مثابه یک سازمان باید، مسئولیت پیامدهای ناشی از استراتژی‌ها، ساختار، سیاست‌ها و عملکردهایش را برعهده بگیرد (شفائی و همکاران، ۱۳۹۵).

بیان مسئله

با تغییر پارادایم توسعه از توسعه اقتصادی به توسعه پایدار، نقش و کارکرد آموزش عالی دچار تحولات اساسی شده است. آموزش عالی در چهارچوب پارادایم توسعه پایدار، نهادی است که با تبعیت از عقلانیت جوهری در قبال جامعه‌ای که در آن فعالیت می‌کند، دارای مسئولیت اجتماعی است (شفائی به نقل از ملکی‌نیا، ۱۳۹۵).

دانشگاه علاوه بر آن که عهده‌دار سه مأموریت اصلی آموزش، پژوهش و ارائه خدمات حرفه‌ای است؛ اما تلاش می‌کند تا از طریق تربیت نیروهای متخصص، زمینه را برای اجرای برنامه‌های توسعه فراهم سازد. تردیدی نیست که ایفای نقش مذکور بیش از همه، بر عهده اعضای هیئت علمی به عنوان محوری‌ترین هسته دانشگاه است. همان‌طور که برخی از صاحب‌نظران معتقدند: «دانشگاه، یعنی هیئت علمی» و اعضای هیئت علمی به عنوان تقویت‌کنندگان فرهنگ، مهندسان توسعه اقتصادی، تولیدکنندگان علم و کاشفان فناوری توصیف کرده‌اند که جوامع انسانی را متحول و توسعه علمی، اجتماعی و فرهنگی کشورها را تسریع می‌کنند (شفائی به نقل از فراستخواه، ۱۳۹۲).

پژوهش حاضر در تلاش است تا به بررسی «وضعیت موجود مسئولیت اجتماعی دانشگاه تهران بر اساس دیدگاه اعضای هیئت علمی» بپردازد. به این منظور ابتدا باید مؤلفه‌های مسئولیت

اجتماعی شناسایی گردد و بر این مبنای وضعیت موجود در دانشگاه تهران بررسی شود و راهکارها و پیشنهادهای در راستای بهبود وضعیت موجود ارائه داد.

مبانی نظری و پیشینه تحقیق

مسئولیت اجتماعی

در دهه اخیر، مفهوم مسئولیت اجتماعی سازمان‌ها به پارادایم غالب و مسلط حوزه مدیریت سازمان‌ها تبدیل شده است و سازمان‌های بزرگ و معتبر جهانی، مسئولیت در برابر اجتماع و محیط اجتماعی را جزئی از استراتژی سازمانی خود می‌بینند. این مفهوم، موضوعی است که هم اکنون در کشورهای توسعه‌یافته و کشورهایی با اقتصاد باز به شدت از سوی تمامی ذی‌نفعان مانند حکومت‌ها، شرکت‌ها، جامعه مدنی، سازمان‌های بین‌المللی و مراکز علمی دنبال می‌شود، حکومت‌ها به مسئولیت اجتماعی سازمان‌ها از منظر تقسیم وظایف و مسئولیت‌ها و همچنین در جهت توسعه پایدار می‌نگرند. از سوی دیگر امروزه انتظارات و توقعات اکثریت مردم از سازمان‌ها نیز، فراتر از چهارچوب‌های اقتصادی بوده و به خواسته‌های اجتماعی قدم گذاشته‌است؛ بنابراین طی سالیان اخیر، نسبت به مفهوم مسئولیت اجتماعی بنگاهی، توجه روبه‌رشدی در سراسر جهان مطرح شده‌است که نه تنها توسط سازمان‌های چند ملیتی یا سازمان‌های بین‌المللی؛ بلکه توسط اتحادیه اروپا، دولت‌ها و حتی خود سازمان‌ها نیز مورد حمایت واقع شده‌است (شفائی، ۱۳۹۵).

نگرش‌ها و نظریات مربوط به مسئولیت اجتماعی سازمان، سابقه چندانی ندارد. قبل از سال‌های حدود ۱۸۰۰، هنجارها و نگرش‌های اجتماعی اثر بسیار کمی بر اعمال مدیریت داشته‌است؛ اما از اوایل قرن حاضر، بسیاری از صاحب‌نظران نیاز به مسئولیت اجتماعی سازمان‌ها را مورد تأکید قرار داده و از اوایل دهه ۱۹۲۰، در نوشته خود به اهمیت آن اشاره نموده‌اند (محمملو و همکاران، ۱۳۹۳).

مسئولیت یک ویژگی شخصیتی است که معمولاً به صورت یک نگرش در ساختار روانی و رفتاری فرد شکل می‌گیرد و یک متغیر عمده و اساسی در رفتارهای اجتماعی محسوب می‌شود و لذا در آموزش رفتارهای اجتماعی جایگاه جالب توجهی دارد. مسئولیت‌پذیری در ابعاد فردی و اجتماعی، مفهومی است که می‌تواند ابزار و وسیله خوبی برای حفظ انسجام اجتماعی در عین احترام به تفاوت‌های موجود و فهم آن‌ها باشد. مسئولیت‌پذیری نوعاً به این عنوان تعریف می‌شود که کسی بتواند تعهداتی را که بر عهده دارد، انجام دهد. معمولاً شاخص‌های مرتبط با مسئولیت‌پذیری با مواردی همچون انگیزه متعهد شدن و انجام تلاش لازم برای موفقیت

در کارها، داشتن اسناد مثبت درباره موفقیت‌های حل و آینده، عملکرد تحصیلی، سلامت روان، کیفیت روابط دوستانه نزدیک در هم آمیخته است (قاسمی و رستگار، ۱۳۹۵).

مسئولیت اجتماعی، تعهد و مسئولیت مدیریت در قبال جامعه و افراد جامعه به هنگام تصمیم‌گیری‌ها و رفتارهای مدیریتی است. به طور مثال، آن‌گونه که دوبرین و ایرلند^۱ گفته‌اند، مدیران باید در تصمیم‌گیری‌های خود نسبت به مسائلی چون آلودگی محیط زیست، تبعیض، فقر، بیکاری و تورم از خود مسئولیت نشان دهند. آن‌ها نباید صرفاً منافع سازمان خود را در نظر بگیرند. سازمان به عنوان یک زیرسیستم در قبال جامعه و آثاری که کارکردها و عملکردهای سازمانی بر جامعه و افراد آن باقی می‌گذارد مسئولیت دارد (میرکمالی، ۱۳۹۵: ص ۳۱۷).

به عبارت دیگر، در این رویکرد، مدیران علاوه بر آن که باید منافع و حقوق سازمان خود را تأمین کنند، باید به عنوان یک امر اخلاقی در راه تأمین رفاه، آسایش، نیازها و علائق مردم جامعه نیز مشارکت داشته باشند. از جهت دیگر، نباید تصمیمات و رفتارهای مدیریتی منجر به وارد کردن خسارت، زیان و آسیب به جامعه و افراد آن شود. به طور مثال، اگر مدیریت نتواند برنامه‌های آموزش نیروی انسانی را براساس نیازهای جامعه طراحی کند، سبب بیکاری، اتلاف نیروها و هدر دادن سرمایه‌های ملی می‌شود. در این صورت مدیر به مسئولیت اجتماعی خود عمل نکرده است (همان).

مسئولیت‌پذیری اجتماعی را تعهد مداوم برای رفتار به شیوه اخلاقی و با بهبود کیفیت زندگی افراد و خانواده‌هایشان به علاوه بهبود اجتماع و جامعه در مقیاس وسیع‌تر می‌دانند. سرتو و گراف مسئولیت‌پذیری اجتماعی را تعهد و تکلیف مدیریت به انجام کارهایی که حافظ و ارتقادهنده رفاه جامعه و علاقه‌های سازمان‌ها باشد؛ تعریف می‌کنند (قنبری و بهرامی یسار، ۱۳۹۵).

گریفین و بارنی مسئولیت اجتماعی را این‌گونه تعریف می‌کنند: «مسئولیت اجتماعی، مجموعه وظایف و تعهداتی است که سازمان باید در جهت حفظ، مراقبت و کمک به جامعه‌ای که در آن فعالیت می‌کند انجام دهد.» (مصورزاده، ۱۳۹۵).

«کیث دیوس» معتقد است که مسئولیت اجتماعی یعنی نوعی احساس تعهد به وسیله مدیران سازمان‌های تجاری بخش خصوصی که آن‌گونه تصمیم‌گیری نمایند که در کنار کسب سود برای مؤسسه، سطح رفاه کل جامعه نیز بهبود یابد.

مسئولیت اجتماعی در یک تعریف عام، طریقی است که سازمان‌ها رویکردهای اقتصادی، اجتماعی و محیط زیستی را با ارزش‌ها، فرهنگ، استراتژی‌ها، ساختار تصمیم‌گیری و شیوه‌های عملیاتی خود به شکل شفاف و قابل حسابرسی جاری می‌سازند و به این ترتیب ثروت می‌آفرینند و جامعه را بهبود می‌بخشند (بیگی، ۱۳۹۵).

مسئولیت اجتماعی به عنوان افراد و سازمان‌هایی که به لحاظ اخلاقی و حساسیت نسبت به مسائل اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و محیطی رفتار می‌کنند، تعریف می‌شود و به این ترتیب سازمان‌ها و افراد تأثیر مثبتی بر جامعه می‌گذارند (بنجامین فینک، ۲۰۱۷).

یکی دیگر از تعاریف گسترده در این زمینه، تعریفی است که شورای تجارت جهانی توسعه پایدار ارائه داده است و به این نکته اشاره می‌کند که مسئولیت اجتماعی بنگاهی عبارت است از: «تعهد مستمر در کسب و کار برای رفتار اخلاقی و کمک به توسعه اقتصادی در عین بهبود کیفیت زندگی نیروی کار و خانواده آنان و به صورت کلی در کنار جامعه» (شفائی، ۱۳۹۵)؛ به نقل از واسلیسکو و همکاران، ۲۰۱۰).

مسئولیت اجتماعی بنگاهی

برای مسئولیت اجتماعی بنگاهی تعاریف بسیاری ذکر شده است و بسیاری از پژوهش‌های انجام‌شده در این زمینه می‌باشد. لذا ذکر تاریخچه و تعاریف کوتاهی از مسئولیت اجتماعی بنگاهی (CSR) لازم می‌باشد.

تاکنون در رابطه با CSR از چندین مفهوم استفاده شده است که عبارتند از: مسئولیت اجتماعی، شهروند سازمانی، عملکرد اجتماعی، کسب و کار مسئولانه پایدار و مانند این‌ها (شفائی، ۱۳۹۵، به نقل از فرولوورا و لاپینا، ۲۰۱۴).

مسئولیت اجتماعی شرکتی (CSR) به عنوان یک روند جهانی ظهور کرده است و در هر بخش و نوع سازمان شناخته شده است. CSR مسائل و دیدگاه‌های مختلف مانند اخلاق تجاری، قرارداد اجتماعی، پایداری محیطی و شهروندی شرکتی را پوشش می‌دهد. مفهوم CSR در حال تکامل است و تعریف جهانی CSR برای جهانیان هنوز وجود ندارد (اسرارالحق و همکاران، ۲۰۱۷).

در طول قرن‌های گذشته دانشمندان و متخصصان در زمینه‌های کسب و کار توجه زیادی به مسئولیت اجتماعی شرکت (CSR) داشته‌اند. CSR یک تعهد کامل از یک شرکت به انواع ذینفعان، از جمله سهامداران، مشتریان، کارکنان، جوامع محلی و محیط زیست در رابطه با تمام مراحل فعالیت‌های تجاری است. مسئولیت شامل جنبه‌های اقتصادی، حقوقی، اخلاقی، و بشردوستانه است که جامعه انتظار دارد که آن‌ها بتوانند رفتار کنند. همان‌طور که مسائل

اخلاقی و محیطی در جامعه مدرن ظهور پیدا کرده است، بر اهمیت CSR به طور مداوم تأکید شده است. در نتیجه مطالعات بسیاری در مورد CSR جمع‌آوری شده است، نظیر: تعمق دانش در مورد ماهیت، چگونگی تاثیر سهامداران مختلف (به طور مثال، سهامداران، ذی‌نفعان، کارکنان و جامعه)، و چگونگی کارکرد CSR در سازمان. (جیک کیم و همکاران، ۲۰۱۸).

کمیسیون اروپا مسئولیت اجتماعی شرکت را به عنوان مفهومی تعریف می‌کند که به موجب آن شرکت‌ها ملاحظات اجتماعی و محیطی را در تعاملات و عملیات تجاری خود در ارتباط با ذینفعان خود، به صورت داوطلبانه، رعایت می‌کنند (اسماعیل چور و برجویی، ۱۳۹۵؛ به نقل از لاری، ۲۰۱۵).

ابعاد و مؤلفه‌های تشکیل‌دهنده مسئولیت اجتماعی

- مسئولیت اجتماعی شامل سه بعد اقتصادی، اجتماعی و محیط زیست به شرح زیر است:
- **بعد اقتصادی:** صداقت، کنترل و نظارت سازمان، توسعه اقتصادی جامعه، شفافیت، جلوگیری از رشوه‌خواری و فساد، استفاده از تأمین‌کنندگان محلی، استخدام نیروی کار محلی و غیره.
 - **بعد اجتماعی:** حقوق بشر، حقوق کارگر، آموزش و توسعه کارگران محلی، کمک به تخصص‌های مربوط به برنامه‌های جامعه و غیره.
 - **بعد زیست محیطی:** رویکردهای احتیاط‌آمیز برای جلوگیری با به حداقل رساندن عوارض نامطلوب، حمایت از اقدامات و ابتکاراتی که مسئولیت‌های بیشتر زیست محیطی را ترویج می‌دهند، توسعه و انتشار فناوری‌های مطلوب و مساعد زیست محیطی و غیره.
- کارول در مطالعه‌ای که به عنوان هرم مسئولیت اجتماعی بنگاه منتشر شد، برای هر بنگاه چهاردسته مسئولیت اجتماعی قائل شده است. به تعبیر دیگر، او مسئولیت اجتماعی هر بنگاه را حاصل چهار مؤلفه زیر می‌داند:
۱. **نیازهای اقتصادی:** بنگاه‌ها موظفند نیازهای اقتصادی جامعه را برآورند، کالاها و خدمات مورد نیاز آن را تأمین کنند و انواع گروه‌های مردم را از فرآیند کار بهره‌مند سازند.
 ۲. **رعایت قوانین و مقررات عمومی:** وظیفه دارند به بهداشت ایمنی کارکنان و مصرف‌کنندگان خود توجه کنند، محیط زیست را نیالایند، از معاملات درون سازمانی بپرهیزند، دنبال انحصار نرفته و مرتکب تبعیض قومی، تبعیض جنسیتی و غیره نشوند.
 ۳. **رعایت اخلاق کسب و کار:** در این قلمرو اصولی چون صداقت، انصاف و احترام جا دارد.

۴. **مسئولیت‌های بشردوستانه:** تعبیر دیگر کارول از این مؤلفه، «شهروند خوب بودن» است؛ یعنی مشارکت بنگاه در انواع فعالیت‌هایی که معضلات جامعه را کاهش دهد و کیفیت زندگی را بهبود بخشد (مصورزاده، ۱۳۹۵).

آثار مسئولیت اجتماعی در سازمان

به تعبیر وزکوئز^۱ و همکاران (2013)، توسعه‌یافته‌ترین الگوی موجود در زمینه مسئولیت اجتماعی دانشگاه، الگوی مبتنی بر تأثیرگذاری است که از منظر کسب و کار، موجب اتصال مسئولیت اجتماعی به روشی می‌شود که در آن سازمان‌ها به مدیریت تأثیرات خود بر افراد، جامعه، اقتصاد و طبیعت اطرافشان می‌پردازند. به خصوص مشخص می‌شود که دانشگاه‌ها باعث ایجاد چهار نوع تأثیر مختلف در اطراف خود می‌شوند که عبارت‌اند از: «آموزشی، شناختی، سازمانی و اجتماعی».

تأثیرات سازمانی

همانند هر سازمان دیگری، دانشگاه نیز بر زندگی جامعه دانشگاهی خود اعم از کارکنان اداری، اعضای هیئت علمی و دانشجویان اثر می‌گذارد. شیوه‌هایی که دانشگاه برای سازماندهی امور عادی خود پیش می‌گیرد نیز تأثیرات زیست محیطی از نظر هدررفت، جنگل‌زدایی، هزینه‌های انرژی، هزینه‌های حمل‌ونقل و مانند این‌ها دارد. تأثیرات سازمانی هم محیط زیست و هم افراد را تحت تأثیر قرار می‌دهد. دانشگاه مسئول، ردپای محیطی و اجتماعی خود را مورد توجه قرار می‌دهد و از خود می‌پرسد، ارزش‌هایی که ما در فضای دانشگاه روزانه با آن‌ها زندگی می‌کنیم، کدام‌اند؟ چگونه می‌توانیم به شیوه‌های مسئولانه در فضای دانشگاه زندگی کنیم و برای طبیعت و شأن و رفاه جامعه دانشگاهی اهمیت قائل شویم؟ (شفائی، ۱۳۹۵).

مسئولیت اجتماعی برای سازمان آثار و پیامدهای فراوانی دارد که شناخت این آثار می‌تواند انگیزه‌هایی برای سازمان‌ها در جهت انجام مسئولیت‌های اجتماعی خود باشد. در زیر به آثار مثبت مسئولیت اجتماعی سازمان اشاره شده است:

- **افزایش مشروعیت سازمان:** امروزه در شرایط جهانی شدن و شبکه‌های گسترده اطلاعاتی از سازمان‌ها انتظار می‌رود در برابر مسائل محیط زیست، رعایت منافع جامعه، حقوق اقلیت‌ها و غیره حساسیت داشته باشند. بنابراین سازمان‌ها ناچار به انجام اقدامات وسیع و گسترده برای جلب افکار عمومی هستند که وجه غالب

- آن‌ها نشان دادن وجهه اخلاقی کارهای سازمان است. رفتار غیراخلاقی، محیط را بر ضد سازمان تحریک کرده، موجب شکست سازمان می‌شود.
- کاهش هزینه‌های ناشی از کنترل: ترویج خود کنترلی باعث کاهش هزینه‌های ناشی از روش‌های کنترل مستقیم شده و موجب بهبود سود می‌شود. این مستلزم تعهد اعضا به تیم، مسئولیت‌پذیری همه اعضای تیم و وجود احترام و اعتماد بین آن‌ها و مدیریت است.
 - **افزایش تعهد و مسئولیت‌پذیری بیشتر کارکنان:** مدیریت ارزش‌های اخلاقی در محیط کار، موجب مشروعیت اقدامات مدیریتی شده، انسجام و تعادل فرهنگ سازمانی را تقویت می‌کند، اعتماد در روابط بین افراد و گروه‌ها را بهبود می‌بخشد و با پیروی بیشتر از استانداردها موجب بهبود کیفیت محصولات و در نهایت افزایش سود سازمان می‌شود. با توجه به نقشی که انسان‌ها در سازمان‌های امروزی دارند، نوع قضاوت افراد در مورد سازمان و موضوع فعالیتشان تأثیر بسیار زیادی در کارایی و اثربخشی آن‌ها و در نتیجه کارایی و اثربخشی آن‌ها دارد (مصورزاده، ۱۳۹۵).

انواع دیدگاه‌ها در مسئولیت اجتماعی

- دیدگاه کلاسیک
- در این دیدگاه سازمان‌ها صرفاً به دنبال سودآوری و به حداکثر رساندن منابع خود بودند و معیارهای اخلاقی برایشان مهم نبود. به عنوان مثال، رابرت مرسر، یکی از طرفداران دیدگاه کلاسیک می‌گوید: «مسئولیت اجتماعی اولیه هر بنگاه اقتصادی کسب سود است، این بدان معنی است که نه شما و نه کارکنان تان و نه هیچ کس دیگر نباید به جامعه فکر کند». انتقادات زیادی به این نوع نگرش وجود دارد، از جمله این که سودجویی صرف ممکن است باعث بروز رفتارهای غیراخلاقی از سوی سازمان‌ها شود.
- دیدگاه مسئولیت‌پذیری
- با مرحله دوم مسیر تاریخی مسئولیت اجتماعی همراه است، بر این نکته تأکید دارد که سازمان‌ها، صرفاً برای گروه‌های خاصی که ممکن است باعث ایجاد محدودیت‌هایی برای فعالیت آن‌ها شوند، فعالیت کرده و سعی در برآورده نمودن نیازهای آنان دارند. در این تفکر، سازمان برای فعالیت‌های خودش چارچوب‌هایی را مد نظر قرار می‌دهد که صرفاً در جهت برآورده نمودن نیازهای گروه ذینفعان است.
- دیدگاه پاسخ‌گویی

این دیدگاه همراه با مرحله سوم مسیر تاریخی مسئولیت اجتماعی است. دامنه گسترده‌تری از دیدگاه مسئولیت‌پذیری دارد. در این دیدگاه، سازمان‌ها به مقابله شرکایی در کنار سایر مؤسسات و نهادهای جامعه هستند و تلاش زیادی می‌کنند تا مشکلات جامعه حل شود و در نهایت سطح رفاه و کیفیت زندگی اجتماعی جامعه با رعایت برآورده نمودن نیازهای تمامی طرف‌های ذینفع بالاتر رود (مصورزاده، ۱۳۹۵).

رابطه اخلاق و مسئولیت اجتماعی مدیران

مدیر یک سازمان زمانی می‌تواند به مسئولیت اجتماعی خود عمل نماید که سازمان وی در اهداف اقتصادی و مسئولیت‌های قانونی سازمانی خود موفق باشد و اگر غیر از این باشد مسلماً مدیر نمی‌تواند به مسئولیت اجتماعی خود عمل نماید. حال با ورود مسئولیت اجتماعی یک چهارچوب اخلاقی به آن اضافه می‌شود که بر اساس آن مدیران به فعالیت‌هایی اقدام می‌کنند که وضع جامعه را بهتر کرده، از انجام کارهایی که باعث بدتر شدن وضعیت جامعه می‌گردند پرهیز می‌کنند. مسئولیت اجتماعی جنبه‌های عملی، مدیریت اخلاقیات، محیط کار، نکات تدوین کدهای اخلاق و رفتار، روزآمد کردن خط مشی‌ها و رویه‌ها، راهکارهای حل معضلات اخلاقی و غیره را پوشش می‌دهد. در این خصوص «اندرسن» در کتاب خود چنین می‌نویسد: «هر دو اصطلاح اخلاق مدیریت و مسئولیت اجتماعی در رابطه با رعایت ارزش‌ها و اصول اخلاقی جامعه و تأمین هدف‌های سازمان از سوی مدیران هستند. با این تفاوت که مسئولیت اجتماعی در ارتباط با مسائل کلان سازمان و اخلاق در ارتباط با رفتار فردی مدیران و کارکنان است (رضایی و پرنیان، ۱۳۹۷).

پیشینه تجربی

علیرغم اهمیت بسیار زیاد مسئولیت اجتماعی بسیاری از دانشگاه‌ها به طور گسترده به آن توجه نکرده‌اند و می‌توان گفت مسئولیت اجتماعی موضوع نسبتاً جدیدی برای سازمان‌های آموزشی مثل مدارس و دانشگاه‌ها می‌باشد. در این قسمت به ذکر تحقیقات انجام‌شده در رابطه با پیاده‌سازی مسئولیت اجتماعی در مراکز آموزشی می‌پردازیم.

پژوهش‌های داخلی

در مقاله‌ای در جهت روشن ساختن اصطلاح اخلاق و مسئولیت اجتماعی در مدیریت آموزشی نوشته شده است. در این مقاله، ضمن بیان ضرورت و اهمیت مسئولیت اجتماعی، ریشه‌های فردی و اجتماعی و آثار آن را بر رفتار فرد و جامعه مورد بحث قرار داده است. در این مقاله

سه جنبه عدالتی، مراقبه‌ای و انتقادی اخلاق و مسئولیت اجتماعی در سازمان‌های آموزشی نیز تشریح شده است. در این مقاله ضمن نقد روش‌های جاری آموزش و پرورش در رابطه با اخلاق و مسئولیت اجتماعی، راه کارهای اصلاح آن ارائه گردیده است (میرکمالی، ۲۰۰۳). پژوهشی با هدف مطالعه وضعیت موجود دانشگاه تهران در رابطه با مسئولیت اجتماعی آن، از دیدگاه اعضای هیئت علمی و بر اساس الگوی والایس صورت گرفت. یافته‌های پژوهش، گویای این مطلب است که وضعیت موجود دانشگاه تهران در زمینه مسئولیت اجتماعی چندان رضایت‌بخش و مطلوب نیست و حوزه‌های مختلف مسئولیت اجتماعی اعم از: «دانشگاه مسئول به لحاظ اجتماعی و زیست‌محیطی، آموزش معتبر و مسئولانه شهروندی و حرفه‌ای، مدیریت اجتماعی دانش و مشارکت اجتماعی و حمایت از توسعه پایدار، چندان مورد مذاقه واقع نشده است (شفائی و همکاران، ۱۳۹۵).

تحقیقی با هدف تعیین ارتباط بین مسئولیت اجتماعی سازمان و تأثیر شیوه‌های مدیریت منابع انسانی از طریق مدیریت دانش انجام گرفت. نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل یافته‌ها نشان می‌دهد که رابطه معناداری بین مسئولیت اجتماعی با شیوه‌های مدیریت منابع انسانی (یادگیری و توسعه، طراحی شغل، ارتباطات، مشارکت، ارزیابی عملکرد) وجود داشته و بین مدیریت دانش و شیوه‌های منابع انسانی همبستگی مثبت و رابطه معنادار وجود دارد (رئیسیان، ۱۳۹۷). تحقیقی به بررسی وضعیت مسئولیت اجتماعی معلمان مدارس ابتدایی در شهر همدان پرداخت است. نتایج نشان داد که میانگین مسئولیت اجتماعی و مؤلفه‌های آن در بالا سطح متوسط قرار دارد. در این پژوهش تفاوت معناداری براساس سن و تحصیلات نشان داده نشد (قنبری و یسار، ۱۳۹۵).

نتایج پژوهشی تحت عنوان مسئولیت اجتماعی و اهمیت توجه به آن، نشان می‌دهد که در محیط رقابتی امروز سازمان‌ها، مسئولیت‌پذیری اجتماعی سازمان‌ها عامل اساسی بقای هر سازمانی است. مدیران سازمان‌ها حتی در مقابل تفکر خود نسبت به جامعه پاسخگو هستند. رقابت شدید، افزایش جمعیت، کمیابی منابع و آلودگی محیط باعث به وجود آمدن رویکردهای نوین به سازمان به مدیریت شد که تعهد و مسئولیت اجتماعی نیز نتیجه آن تحولات بود (امیری، ۱۳۸۷).

پژوهشی با هدف شناسایی مؤلفه‌های مسئولیت اجتماعی دانشگاه انجام شده است. برای این منظور با مطالعه جامع ادبیات موضوع، شاخص‌های مسئولیت اجتماعی شناسایی و برای بومی‌سازی آن‌ها در دانشگاه‌ها از تکنیک دلفی فازی استفاده شده است. ۳۹ شاخص شناسایی شده از ادبیات با استفاده از نظر ۱۰ نفر از خبرگان دانشگاه شیراز، طی ۴ دور دلفی به ۱۸ شاخص نهایی تبدیل گردید (محمدلو و همکاران، ۱۳۹۳).

پژوهش‌های لاتین

یافته‌های تحقیقی با هدف مشخص کردن چگونگی پاسخگویی مسئولیت اجتماعی شرکت در دانشگاه‌های پاکستان و چگونگی آن برای رسیدن به اهداف بلند مدت نشان می‌دهد که مسئولیت اجتماعی درک شده ارتباط معناداری با رضایت شغلی و تعهد سازمانی دارد (اسرارالحق و همکاران، ۲۰۱۷).

پژوهشی با عنوان چگونه اقدامات CSR بر نگرش کارکنان اثر می‌گذارد، انجام داده شد. نتایج در این تحقیق حاکی از آن است که اقدامات CSR یک سرمایه‌گذاری فعال است که به جای آن که صرفاً یک هزینه یا تعهد برای شرکت‌ها باشد، نگرش‌های مهم کارکنان را تقویت می‌کند (کیم و همکاران، ۲۰۱۸).

در پژوهشی ضرورت ادغام ارزش‌های پایدار در آموزش عالی به ویژه در آموزش و پرورش و مدیریت و ارائه راهکار برای آن، انجام شده است. نتایج نشان می‌دهد که اگر دانشگاه‌ها را محیط چندگانه یادگیری در نظر بگیریم، این موضوع اهمیت دارد که بیش از محتوای رسمی به برنامه درسی بپردازیم و به ابعاد ضمنی فرآیند یادگیری بیشتر توجه کنیم (دالرز و النی، ۲۰۱۵).

پژوهشی با هدف بررسی چگونگی دستیابی دانشگاه‌ها به توسعه، پایداری و رقابت با استفاده از مفاهیم مسئولیت اجتماعی دانشگاه‌های آمریکا انجام شده است. این پژوهش «دانشگاه هاشمیت» را به عنوان یک دانشگاه مسئول اجتماعی معرفی کرده است. در نهایت اعمال مسئولیت اجتماعی به دانشگاه‌ها به آنها کمک می‌کند که با محیط و چالش‌های در حال تغییر، روبرو شوند (بانی و الزیود، ۲۰۱۵).

پژوهشی در زمینه ابتکارات مسئولیت اجتماعی شرکتی در بخش آموزش شرکت دارویی و تأثیر آن بر توسعه، جستجوی مفاهیم و یافتن دامنه آن می‌باشد که مطالعه موردی در شرکت دارویی گروه هیترو^۱ است، که هدف آن ارائه آموزش بهتر به دختران بیرون رانده شده و نگهداری آن‌ها در آموزش می‌باشد. طبق نتایج این تحقیق آموزش و پرورش باید بیشترین حمایت و تلاش اجتماعی را برای هر شرکتی که باید مسئولیت اجتماعی خود را انجام دهد، داشته باشد. حمایت از آموزش و پرورش در هر سطح به معنای بخش آموزش مجدد انرژی است که می‌تواند کشور ما را به قدرت واقعی دانش تبدیل کند و آینده‌ای از موفقیت و رشد را تحقق بخشد (پراوینا و ویجایا، ۲۰۱۵).

اهداف و سؤالات

اهداف پژوهش

۱. تعیین وضعیت موجود دانشگاه تهران در رابطه با مسئولیت اجتماعی آن بر اساس دیدگاه اعضای هیئت علمی
۲. تعیین وضعیت موجود دانشگاه تهران در رابطه با هر یک از حوزه‌های مسئولیت اجتماعی

سؤالات پژوهش

۱. وضعیت موجود دانشگاه تهران در رابطه با مسئولیت اجتماعی آن بر اساس دیدگاه اعضای هیئت علمی چگونه است؟
۲. وضعیت موجود دانشگاه تهران در رابطه با هر یک از حوزه‌های مسئولیت اجتماعی آن چگونه است؟

روش‌شناسی

پژوهش حاضر از نظر ماهیت و روش پژوهش، از نوع تحقیقات توصیفی-پیمایشی است و از حیث هدف کاربردی می‌باشد. همچنین این پژوهش در زمره پژوهش‌های کاربردی می‌باشد. حجم نمونه شامل ۱۵ نفر از اعضای هیئت علمی دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران است که به صورت تمام وقت در این دانشگاه مشغول تدریس، پژوهش و مشاوره تخصصی هستند. به منظور نظرسنجی اعضای محترم هیئت علمی در دانشکده‌های مختلف دانشگاه تهران، از ابزار (پرسشنامه) استاندارد مبتنی بر الگو (پرسشنامه سنجش مسئولیت اجتماعی دانشگاهی)، بهره گرفته شد (شفائی به نقل از والایس^۱، ۱۳۹۵). به وسیله این ابزار، سنجش دیدگاه اعضای هیئت علمی در چهار حوزه «دانشگاه مسئول به لحاظ اجتماعی و زیست‌محیطی، آموزش معتبر و مسئولانه متخصصان و شهروندان، مدیریت اجتماعی دانش و مشارکت اجتماعی و حمایت یکپارچه دانشگاه از توسعه پایدار» صورت گرفت و نتایج بر این اساس تحلیل شد.

در این پژوهش برای تحلیل داده‌ها از روش t تک‌نمونه‌ای استفاده شده است زیرا قصد داریم میانگین را با یک معیار کلی بسنجیم.

نتایج

یافته‌های حاصل از ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه مورد بررسی برای متغیرهای جنسیت، سن، سابقه عضویت در هیئت علمی، رتبه علمی و گروه آموزشی در جداول زیر نشان داده شده است.

جدول ۱- آمار توصیفی جنسیت

جنسیت					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	زن	7	46.7	46.7	46.7
	مرد	8	53.3	53.3	100.0
	Total	15	100.0	100.0	

جدول ۲- فراوانی سابقه کاری

سابقه کاری					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1-10	11	73.3	73.3	73.3
	1-20	1	6.7	6.7	80.0
	21-30	1	6.7	6.7	86.7
	بالا تر از ۳۰	2	13.3	13.3	100.0
	Total	15	100.0	100.0	

جدول ۳- فراوانی سن

سن					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	35.00	2	13.3	13.3	13.3
	37.00	1	6.7	6.7	20.0
	38.00	2	13.3	13.3	33.3
	40.00	1	6.7	6.7	40.0

	43.00	1	6.7	6.7	46.7
	45.00	2	13.3	13.3	60.0
	47.00	2	13.3	13.3	73.3
	54.00	1	6.7	6.7	80.0
	60.00	1	6.7	6.7	86.7
	70.00	1	6.7	6.7	93.3
	71.00	1	6.7	6.7	100.0
	Total	15	100.0	100.0	

جدول ۴- فراوانی رتبه علمی

رتبه علمی					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	استادیار	11	73.3	73.3	73.3
	دانشیار	1	6.7	6.7	80.0
	استاد	3	20.0	20.0	100.0
	Total	15	100.0	100.0	

جدول ۵- فراوانی گروه آموزشی

گروه آموزشی					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	روانشناسی	5	33.3	33.3	33.3
	علوم تربیتی	10	66.7	66.7	100.0
	Total	15	100.0	100.0	

به منظور مطالعه وضعیت موجود مسئولیت اجتماعی دانشگاه و هر یک از مؤلفه‌های آن از آزمون t تک نمونه‌ای بهره گرفته شد.

جدول ۶- آزمون تی تک نمونه‌ای برای بررسی متغیر مسئولیت اجتماعی

One-Sample Statistics			
	میانگین	انحراف معیار	Std. Error Mean
مسئولیت اجتماعی دانشگاه	3.4193	.92268	.30756

جدول ۷- آزمون تی با میانگین فرضی و سطح معناداری

One-Sample Test						
متغیر	Test Value = 3					
	t	df	سطح معناداری sig	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
مسئولیت اجتماعی دانشگاه	1.363	8	.210	.41926	-.2900	1.1285

بر اساس نتایج جداول بالا، میانگین مسئولیت اجتماعی دانشگاه بر اساس دیدگاه اعضای هیئت علمی دانشگاه تهران معادل ۳/۱۴ است. با توجه به مقدار t محاسبه شده (۱.۳۶) و با درجه آزادی (۸) و سطح معنی‌داری (۰/۲۱) فرض صفر رد نمی‌شود زیرا بزرگتر از ۰/۰۵ است. پس بین میانگین محاسبه‌شده و میانگین فرضی برای مسئولیت اجتماعی دانشگاه تفاوت معناداری با وجود ندارد. پس براساس دیدگاه اعضای هیئت علمی وضعیت مسئولیت اجتماعی دانشگاه در سطح مطلوبی قرار دارد.

جدول ۸- آزمون تی برای مؤلفه‌های مسئولیت اجتماعی

One-Sample Test				
	Test Value = 3			
	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference
دانشگاه مسئول به لحاظ اجتماعی و زیست محیطی	.440	11	.668	.12083
آموزش مسئولانه و معتبر حرفه‌ای‌ها و شهروندان	2.910	14	.011	.85333
مدیریت اجتماعی دانش	2.802	13	.015	.41071
مشارکت اجتماعی و حمایت منسجم دانشگاه از توسعه پایدار	1.592	10	.143	.54182

براساس جدول بالا، نتایج اجرای آزمون t در خصوص مؤلفه‌های مسئولیت اجتماعی دانشگاه، دانشگاه مسئول به لحاظ اجتماعی و زیست محیطی (۰/۴۴)، آموزش مسئولانه و معتبر حرفه‌ای‌ها و شهروندان (۲/۹۱)، مدیریت اجتماعی دانش (۲/۸) و مشارکت اجتماعی و حمایت منسجم دانشگاه از توسعه پایدار (۱/۵۹) می‌باشد. محاسبات مؤید آن است که در سطح معنی‌داری و درجه آزادی محاسبه شده مربوط، برای دو مؤلفه آموزش مسئولانه و معتبر

حرفه‌ای‌ها و شهروندان و مدیریت اجتماعی دانش سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد که به معنای رد فرض صفر است، یعنی تفاوت معنادار بین میانگین محاسبه شده و میانگین فرضی وجود دارد. این نتیجه نشان می‌دهد که از دیدگاه اعضای هیئت علمی دانشگاه این دو مؤلفه در سطح چندان مطلوبی قرار ندارند. حال آن‌که برای دو مؤلفه دانشگاه مسئول به لحاظ اجتماعی و زیست محیطی و و مشارکت اجتماعی و حمایت منسجم دانشگاه از توسعه پایدار سطح معنی‌داری بیشتر از ۰/۰۵ است و فرض صفر رد نمی‌شود پس تفاوت معناداری بین میانگین محاسبه شده و میانگین فرضی وجود ندارد. بنابراین در حوزه‌های مذکور در سطح مطلوبی قرار دارند.

نتیجه‌گیری

از منظر رویکرد سیستمی، دانشگاه به عنوان یک عنصر اساسی از سیستم اجتماعی کلان محسوب می‌شود. بنابراین، اگر به صورت یک واحد ایزوله عمل کند، نتیجه آن انزوای دانشگاه خواهد بود. در سطح کلان نیز نمی‌تواند به صورتی منسجم و یکپارچه فعالیت کند. لذا، ضرورت دارد که دانشگاه‌ها در نقش دوگانه خود، یعنی توجه به نیازهای جامعه و ترویج فرهنگ مسئولیت اجتماعی آن و همچنین تدوین استراتژی مسئولیت اجتماعی در فضای سازمانی خود، کار کند (شفائی، ۱۳۹۵).

هدف کلی پژوهش حاضر بررسی وضعیت مسئولیت اجتماعی دانشگاه تهران از دیدگاه هیئت علمی با در نظر گرفتن متغیرهای جمعیت‌شناختی بود. یافته‌های پژوهش نیز، گویای این مطلب است که وضعیت موجود دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران در زمینه مسئولیت اجتماعی در دو مؤلفه آموزش مسئولانه و معتبر حرفه‌ای‌ها و شهروندان و مدیریت اجتماعی دانش چندان رضایت‌بخش و مطلوب نیست ولی در دو مؤلفه دیگر یعنی دانشگاه مسئول به لحاظ اجتماعی و زیست محیطی و و مشارکت اجتماعی و حمایت منسجم دانشگاه از توسعه پایدار در سطح مطلوبی قرار دارد. پس می‌توانیم نتیجه بگیریم که دانشگاه تهران باید به دو بعد آموزش و مدیریت اجتماعی دانش بیشتر توجه کند و برای بهبود وضعیت موجود اقداماتی در این زمینه صورت گیرد. بنابراین این‌طور به نظر می‌رسد که با توجه بیشتر به آموزش و مدیریت اجتماعی دانش، مسئولیت اجتماعی در این دانشگاه پدید می‌آید.

پیشنهادات

- با توجه به اهمیت مسئولیت اجتماعی در سازمان‌ها و جامعه پیشنهاد می‌شود به آموزش ابعاد مختلف مسئولیت اجتماعی به همه اعضای دانشگاه توجه شود.

- دانشگاه باید به مؤلفه‌های آموزش مسئولانه و معتبر حرفه‌ای‌ها و شهروندان و مدیریت اجتماعی دانش بیشتر توجه کند و آموزش‌هایی در این زمینه اهتمام ورزد.
- دانشگاه به منظور الگوبرداری از سازمان‌های موفق در زمینه مسئولیت اجتماعی ارتباط خود را با استفاده از شبکه‌ها و رسانه‌های اجتماعی گسترش دهد.

منابع

- امیری، زهرا. (۱۳۸۷). مسئولیت اجتماعی سازمان‌ها و اهمیت توجه به آن‌ها. میثاق مدیران. شماره ۳۳.
- رئیس‌یان، محراب. (۱۳۹۷). تعیین ارتباط بین مسئولیت اجتماعی سازمان و تاثیر شیوه‌های مدیریت منابع انسانی از طریق مدل سیستمی مدیریت دانش. شماره ۳. پیاپی ۳۴.
- رضایی، شهلا و پرینان، سحر. (۱۳۹۷). اهمیت اخلاق و مسئولیت اجتماعی مدیران، فصلنامه الکترونیکی پژوهش‌های حقوقی قانون یار. دوره اول. شماره اول.
- شفائی، طاهره. (۱۳۹۵). شناسایی وضعیت موجود مسئولیت اجتماعی دانشگاه بر اساس مدل والایس (مورد): دانشگاه تهران) بر اساس دیدگاه اعضای هیئت علمی و ارائه راهکار جهت بهبود آن. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران.
- قاسمی، صدیقه و رستگار، احمد (۱۳۹۵). رابطه سرمایه‌های روانشناختی با مسئولیت‌پذیری اجتماعی در نوجوانان. کنفرانس بین‌المللی روانشناسی، علوم تربیتی و رفتاری.
- قنبری، سیروس و یسار، عاطفه. (۱۳۹۵). مسئولیت‌پذیری اجتماعی (مطالعه موردی: معلمان مدرسه ابتدایی شهر همدان). کنفرانس بین‌المللی مدیریت و حسابداری.
- مصورزاده، مریم. (۱۳۹۵). مسئولیت اجتماعی و ضرورت توجه به آن، کنفرانس بین‌المللی مدیریت و حسابداری. تهران. موسسه آموزش عالی نیکان.
- میرکمالی، سیدمحمد. (۱۳۸۲). اخلاق و مسئولیت اجتماعی در مدیریت آموزشی. شماره ۱. دوره ۳۳.
- وفایی یگانه، محمد و قربانی سنجدری، معصومه. (۱۳۹۴). تأثیر مسئولیت‌های اجتماعی سازمانی بر اثربخشی سازمانی، سال دهم. شماره ۸۵.

Asrar-ul-Haq, Muhammad & Kuchinke, Peter & Iqbal, Anam. (2017). The relationship between corporate social responsibility, job satisfaction, and organizational commitment: Case of Pakistani higher education.

Alzyoud, Sukaina & Bani-Hani, Kamal. (2015). Social Responsibility in Higher Education Institutions: Application case from the Middle East.

Jik Kim, Byung & Nurunnabi, Mohammad. (2018). The Influence of Corporate Social Responsibility on Organizational Commitment: The Sequential Mediating Effect of Meaningfulness of Work and Perceived Organizational Support.

Thirumuru, Praveena & Thirukkovela, Vijaya Kumar. (2015). Corporate Social Responsibility in Education: A case study of HETERO Group.

Abstract

In recent years, there are a lot of discussion about social role of companies and their responsibility about society. In this context, the role of universities is very important, as it may shape the attitude of the university's teaching staff and provide them with the knowledge, skills and critical analysis needed to make decisions as consumers and future professionals. In this regard, a study was conducted to study the current status of the university in relation to its social responsibility from the perspective of the faculty members. The present study is a descriptive research and a case study. The sample size of this study included 15 faculty members of the Faculty of Psychology and Educational Sciences of Tehran University. Data gathering tool is Wallace-based standard questionnaire. In this study, SPSS software was used for data analysis. At the end, while presenting the research results, some suggestions are presented.

Keywords: Social responsibility, Corporate social responsibility, University social respons